

Naar jeg nu vender mig til Indtægtsfiden, maa jeg gjentagende beklage, hvad jeg flere Gange har beklaget, adskillige Gange endog søgt at forbedre, og hvad et æret Medlem (Høgsbro) ogsaa har omtalt, nemlig Savnet ligeoverfor Grundlovens § 52 af Oplagelsen paa Indtægtsfiden af alle Tjender og alle ved Sportler efter Lovgivningen erhvervede Indtægter; thi det er Indtægter, som høre under Loven og tilhøre Staten. Naar man nu siger: Ja, men der er disponeret over dem, de ere givne til et vist Brug, og saalænge I ikke forbedre dette Brug, kunne I ikke føre dem paa Indtægtsfiden, saa svarer jeg, at de paa Udgiftsfiden skulde opføres med samme Sum som paa Indtægtsfiden, indtil der anderledes disponeres over dem, thi ved at opføre dem i Finantsloven paa denne Maade bliver det klart, at det baade er en Udgift for Staten og en Indtægt, som Staten er berettiget til. Med Hensyn til den ene Art af disse Indtægter, nemlig den, hvormed de juridiske Embedsmænd lønnes, er det fornødne Materiale for Haanden til at kunne opføre dem paa Finantsloven; vi have havt det fremlagt ifjor ved Behandlingen af Lønningsloven, og dersom Forslag til en Lønningslov bliver forelagt iaar, hvad jeg vil haabe, vil det atter komme frem derigjennem. Hvad Tjenderne angaaer — jeg taler her om de Tjender, som bruges til at betale Geistligheden med — da tjender man ogsaa dem og vil med Lethed kunne optage dem paa Finantsloven, og jeg skal gjøre opmærksom paa, at jo mere vi forbedre os til at faae kirkelige Menigheder istedetfor Sognemenigheder, desto nødvendiggere er det, at vi betimelig inddrage til Staten de Midler, som siden efter ganske andre Regler kunne komme til at fordeles mellem de kirkelige Menigheder; disse Menigheder kunne tilhøre Folketirken med den fuldeste Berettigelse og ophøre at være Sognemenigheder. Vi maae lægge Mærke til, at vi gaae det Udviklingsstrin imøde, at en kirkelig Sondring kan finde Sted; jeg siger ikke heldigvis, men jeg veed, at der er en fuld Berettigelse dertil, og skal bidrage Mit til, at en saadan Sondring kan finde Sted. Dersom vi imidlertid vedblive at bevæge os i denne Retning med den Midlertidighed, der i nogen Tid synes at have været tilstede, saa

komme vi bort fra det nuværende Sogngeistligheds-system og over til et Menighedsgeistligheds-system, hvilket er rigtigt, hvis det kirkelige Liv nuomstunder har den store Betydning, som man forsøger at lægge deri. Men har det kirkelige Liv, hvad jeg tvivler paa, denne Betydning, saa skal man vel vogte sig for at komme bort fra Sognelivet ogsaa i geistlig Henseende, men derimod søge at forbedre det saameget, man kan. Her skal jeg igjen gjøre den Bemærkning, at jeg ikke har den Frygt for det præstelige — jeg siger ikke geistlige, men præstelige — Tilsyn med Skolerne, som man fra saa mange Sider har udtalt, og jeg ønsker paa ingen Maade, at Statskoleinspecteurer blive indsatte istedetfor de sognelige Præstinspecteurer. Saalænge vi ikke tør gjøre det Skridt, som efter min Overbeviisning er et Hovedskridt for at komme til Almueoplysning og Almueindsigt, at overlade Skolevæsenet til Communen, saaledes at Den, der skal paasee Communens Skolevæsen, er Communens Embedsmand, saalænge skulde vi hellere lade det blive, som det er. Vi faae ellers et kongeligt Statskolevæsen med Overstatskoleinspecteurer, Understatskoleinspecteurer og Underunderstatskoleinspecteurer, hvilket ikke fører os til Oplysning, men kun til Betaling af nye Embedsmænd; det bliver blot et nyt Bæveri, hvor der sidder nye Svende ved Bæven.

En af de Skatter, der ere optagne paa Indtægtsfiden, bør i høi Grad tilbrage sig den ærede Indenrigsministers Opmærksomhed, nemlig Veiskatten. Man maa huske paa, at Veiskatten indflyder under to forskjellige Former, nemlig den almindelige Veiskat, og den, som ydes af de særlige Amtet, der for en vis given Tid have med visse Veiedele at bestille, og som tjener til at afbetale de meget betydelige Forstud, Staten har gjort. Derved fremkommer en Ting, man kalder en Veikasse, som efterhaanden, efterat Staten er kommen til at gribe saa alvorligt ind i Veivæsenet, egentlig bliver et betydningsløst Navn, og som i et af de nærmest forestaaende Aar, naar hele Veinættet er færdigt, maa komme til at høre op. Man maa vel lægge Mærke til, at den Deel af Veiskatten, der da bliver tilbage, og som ikke benyttes til at